

ARKIVVERKET
Postboks 4013 Ullevål stadion
0806 OSLO

Deres referanse
2021/8391

Vår referanse
21/01924-2

Dato
09.08.2021

Høringssvar - Forslag til endring i Riksarkivarens forskrift

Vi viser til Arkivverkets brev av 11. mai 2021 om forslag til endringer i forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver (riksarkivarens forskrift).

Riksarkivarens forskrift fastsetter blant annet detaljerte krav til arkivlokaler, krav til elektronisk arkiv, formater, og regler om bevaring og kassasjon mv. I påvente av ny arkivlov vil Arkivverket forbedre og oppdatere riksarkivarens forskrift innenfor rammen av gjeldende arkivlov og arkivforskrift.

I høringen foreslår Riksarkivaren å tydeliggjøre visse krav i kapittel 2 og kapittel 3. Det er også forslag om å gjøre endringer i kapittel 5 for å utvide statlige arkivskaperers adgang til å inngå avtale med Riksarkivaren om avlevering av elektroniske arkiv med alternative metoder og formater. I tillegg åpnes det nå opp for å tillate noen flere filformater ved avlevering av elektroniske arkiv. I kapittel 7 foreslås det blant annet å erstatte begrepet «kassasjonsfrist» med «oppbevaringstid». Videre foreslås det å endre § 7-11 og § 7-26 ved å tillate kassasjon av rekruttering og tilsettingssaker. Det er også forslag om å innføre egne bevaringsregler for saker om fagskoler, folkehøyskoler og kommunens arbeid med tilskudd til bolig. I kapittel 8 foreslås det å frita Arkivverket fra å følge OAIS- standarden og TRAC rammeverket når det er Arkivverket som er depotordning. Høringsfrist er 10. august 2021.

Generelle kommentarer

Arkivering og langtidslagring innebærer behandling av personopplysninger i stor utstrekning. Datatilsynet bemerker at de personvernmessige konsekvensene av endringsforslagene ikke er omtalt i høringsnotatet.

Som utgangspunkt gjelder prinsippene i personvernforordningen fullt ut ved arkivering av personopplysninger. Personvernforordningen og personopplysningsloven inneholder imidlertid enkelte særregler om behandling av personopplysninger for arkivformål. Særlig sentral er bestemmelsen i forordningens art. 89 om garantier og unntak ved behandling for arkivformål i allmennhetens interesse, for formål knyttet til vitenskapelig eller historisk

forskning eller for statistiske formål. I henhold til art 89 nr. 1 skal behandling for arkivformål i allmennhetens interesse omfattes av nødvendige garantier i samsvar med forordningen for å sikre den registrertes rettigheter og friheter.

Vi vil fremheve betydningen av å vurdere de personvernmessige konsekvensene ved forskriftsendringer innenfor rammen av gjeldende arkivlov og ved utarbeidelsen av ny arkivlov. Ved vurdering av arkivpliktens omfang må det ses hen til prinsippene om nødvendighet og forholdsmessighet, slik at arkivplikten ikke gjøres mer omfattende enn hva formålet med behandlingen tilsier.

Datatilsynets merknader knytter seg i hovedsak til de foreslåtte endringene i kapittel 7 om bevaring og kassasjon. Nedenfor følger våre kommentarer til de enkelte endringsforslagene.

Til § 5-5 Tidspunkt, tidsintervall og form for avlevering eller deponering

Det følger av forskriftens § 5-5 fjerde ledd at «*Arkivversjoner fra systemer som er underlagt konsesjon fra Datatilsynet, skal avleveres senest når organets konsesjon opphører*».

Bestemmelsen foreslås opphevet da Datatilsynet etter innføringen av ny personopplysningslov ikke lenger gir konsesjon.

Datatilsynet støtter forslaget.

Til § 7-3 Fastsettelse av oppbevaringstid for kassasjon

Arkivverket foreslår å erstatte begrepet *kassasjonsfrist* med *oppbevaringstid*. Videre foreslås det å endre bestemmelsens tittel fra *Fastsettelse av kassasjonsfrister* til *Oppbevaringstid for kassasjon*. Det vises til at disse formuleringene harmonerer bedre med arkivforskriften § 16. I første ledd av bestemmelsen endres *skal* til *kan* for å tydeliggjøre at kassasjon i henhold til arkivloven ikke er en plikt, men en tillatelse.

Datatilsynet har ingen innvendinger mot de foreslåtte språklige endringene.

Til § 7-11 Personalforvaltning

Forslag til endring av § 7-11 innebærer oppheving av det eksisterende bevaringspåbudet for rekrutterings-/tilsettingssaker jf. § 7-11 første ledd bokstav b. Virksomhetene pålegges imidlertid å foreta en overordnet bevaringsvurdering, jf. forslagets § 7-11 første ledd bokstav d. Riksarkivaren gir retningslinjer om bevaringsvurderingen.

Arkivverket har foretatt en fornyet vurdering av spørsmålet om bevaring av disse sakene for ettertiden og har konkludert med at dagens bestemmelser legger opp til en uforholdsmessig omfattende bevaring av arkiv som er uten langvarig bevaringsverdi. Det mest tungtveiende arkivfaglige argumentet for kassasjon er at mengden er stor i forhold til informasjonsinnholdet. Arkivverket har kommet til at det ikke er ønskelig å motta disse sakstypene for bevaring, og at virksomhetene heller oppbevarer dem selv frem til kassasjonstidspunktet.

Det fremgår av høringsnotatet at Arkivverket har vurdert de juridiske konsekvensene av å oppheve bevaringspåbudet i § 7-11 første ledd bokstav b. Rekrutterings-/tilsettingssaker vil ha

verdi som dokumentasjon i forbindelse med eventuelle klagesaker etter likestillings- og diskrimineringsloven eller statsansatteloven, og arbeidsgiver er pliktig til å oppbevare disse for å kunne dokumentere plikter etter nevnte regelverk. Arkivverket kan ikke se at det er nødvendig med et eget bevaringspåbud for disse sakene og foreslår derfor at første ledd bokstav b oppheves og erstattes med en tilsvarende kassasjonstillatelse jf. forslaget § 7-11 andre ledd ny bokstav f. Organet må selv ivareta dokumentasjonsbehov i henhold til annet regelverk.

Datatilsynet stiller seg positiv til forslaget, som er i samsvar med prinsippet om dataminimering, jf. personvernforordningen art. 5 bokstav c.

Til § 7-26 Personalforvaltning og folkevalgte

Det foreslås i § 7-26 en tilsvarende endring som i § 7-11. Forslaget innebærer oppheving av eksisterende bevaringspåbud for rekrutterings-/tilsettingssaker, jf. § 7-26 første ledd bokstav b. Virksomhetene pålegges også å foreta en overordnet bevaringsvurdering, jf. forslaget § 7-26 første ledd bokstav g. Riksarkivaren gir retningslinjer om bevaringsvurderingen.

Arkivverket mener at mange av de samme argumentene som taler for å oppheve det generelle bevaringspåbudet for rekrutterings-/tilsettingssaker også gjør seg gjeldende for saker om oppfølging av enkelte ansatte (personalmapper) jf. § 7-11 første ledd bokstav e og § 7-26 første ledd bokstav g. I høringsnotatet vises det samtidig til noen forhold som gjør seg særlig gjeldende ved personalmapper:

«Det som er spesielt med personalmapper er at de dokumenterer langvarige rettigheter så det er ekstra viktig at kassasjon ikke skjer for tidlig. Disse må bevares i hele personens levetid og i enkelte tilfeller enda lengre. Således kunne man tenke seg at det var aktuelt å fastsette minste oppbevaringstid på 110 år (regnet fra den ansattes fødselsår). For statlige arkivskapere vil dette innebære at de måtte være i stand til å oppbevare personalsakene i 110 år selv. I tillegg måtte det ha vært praktisk mulig å adskille personalsakene fra øvrig bevaringsverdig materiale som skal avleveres. Dette vil enkelt kunne la seg ordne for personalsaker på papir, men Arkivverket har pr nå ikke nok kunnskap om hvordan dette ville løst seg for digitalt skapt materiale og hva det eventuelt ville ha kostet.»

Arkivverket ber høringsinstansene særskilt om innspill om hva slags konsekvenser en slik endring ville ha medført. De ser samtidig for seg at det vil komme en endring av reglene for bevaring av dette materiale på sikt. Dersom statlige arkivskaperer har utfordringer med å bevare personalmappene i 110 år kan det være at det blir aktuelt å deponere disse hos Arkivverket fram til tidspunktet for kassasjon.

Datatilsynet stiller seg positiv til forslaget, som er i samsvar med prinsippet om dataminimering, jf. personvernforordningen art. 5 bokstav c.

Når det gjelder en eventuell fastsettelse av minste oppbevaringstid for personalmapper vil vi påpeke at dette også vil ha personvernmessige konsekvenser. Vi mener at konsekvensene bør vurderes nærmere ved en fremtidig regelendring på dette området.

Til § 7-28 Opplæring og oppvekst - nytt tiende ledd

Det fremgår av høringsnotatet at fagskoler ikke ble kartlagt ved forrige store forskriftsrevisjon i 2014, og at alt av arkivmateriale derfor skal være bevart. Med utgangspunkt i en kartlegging foretatt av Viken fylkeskommune ble det fremmet et bevaringsforslag for Riksarkivaren. Dette ble godkjent 13. februar 2020. Arkivverket mener at bevaringsforslaget for fagskolene i Viken bør gjøres gjeldende for alle fylkeskommunale og kommunale fagskoler. I forskriftens § 7-28 nytt tiende ledd reguleres hvilken dokumentasjon som skal bevares. Forslaget innebærer at det tillates kassasjon av noe av materiale som tidligere var bevaringspliktig.

Datatilsynet stiller seg positiv til forslaget, som er i samsvar med prinsippet om dataminimering, jf. personvernforordningen art. 5 bokstav c.

Vi merker oss at dokumentasjon knyttet til studenter ved fagskole er nærmere angitt i forslag til nytt tiende ledd bokstav f og g. Dokumentasjonen omfatter bl.a. saker om spesielle tilpasninger av undervisning eller eksamenssituasjon som følge av sykdom, redusert funksjonsevne eller andre forhold av betydning for studentens opplærings situasjon og vitnemål. Vi gjør oppmerksom på at slik dokumentasjon vil kunne omfatte særlige kategorier av personopplysninger som nevnt i personvernforordningen art. 9.

Til § 7-28 Opplæring og oppvekst - nytt ellefte ledd

Heller ikke folkehøgskolene ble kartlagt ved forrige store forskriftsrevisjon i 2014, så alt av arkivmateriale angående dette skal også være bevart. Viken fylkeskommune har kartlagt dokumentasjonen ved folkehøgskoler og fremmet bevaringsforslag for Riksarkivaren. Forslaget ble godkjent 13. februar 2020. I forskriftens § 7-28 nytt ellefte ledd reguleres hvilken dokumentasjon som skal bevares.

Datatilsynet stiller seg positiv til forslaget, som er i samsvar med prinsippet om dataminimering, jf. personvernforordningen art. 5 bokstav c.

Vi merker oss at dokumentasjon knyttet til studenter ved folkehøgskole er nærmere presisert i forslag til nytt ellefte ledd bokstav j og k.

Til § 7-29 Helse og omsorg

Ordlyden i forskriftens § 7-29 bokstav a endres, slik at det fremgår tydeligere at bevaring for ettertiden er hovedregelen og at unntakene, i form av angitt oppbevaringstid, fremgår av bokstav b. Begrepet *kassasjonsfrist* endres til *oppbevaringstid* i tråd med endringen i § 7-3 jf. § 1-1. Videre endres begrepsbruken i bokstav b, slik at begrepet oppbevaringstid brukes om de tilfellene det faktisk er tale om oppbevaringstid.

Datatilsynet har ingen innvendinger mot de foreslåtte språklige endringene.

Til § 7-30 Sosial- og velferdstjenester – nytt tredje ledd

Det fremgår av høringsnotatet at saker knyttet til tilskudd og saksbehandling til bolig i kommunal sektor (Husbanken) ikke ble omfattet av bevaringsbestemmelsene som ble utarbeidet i 2014 og at alt arkivmateriale derfor skal ha blitt bevart fram til nå. Arkivverket har gjort en bevaringsvurdering og foreslår endringer som vil bidra til både å begrense

materialet, samt sette bestemmelser for bevaring. Forslaget går ut på en streng bevaringspraksis, der samtlige saker har oppbevaringstid på minst 10 år etter at de er avsluttet. Utover den tid vil sakene kunne ha forskningsmessig verdi. Det foreslås i den forbindelse å bevare et utvalg av sakene for ettertiden, avgrenset til hver femte årgang. De foreslåtte bestemmelsene vil gjelde for aktive og fremtidige saker, samt for saker der det ikke ble gjennomført kassasjon etter eldre regler.

Datatilsynet stiller seg positiv til forslaget.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Maren Vaagan
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer